Rekisteripäällikkö Sari Laitakari
24.9.2021

Dno ORK/196/2021

Asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta (HE 109/2021 vp) sekä lakialoitteesta laeiksi luottotietolain 18 ja 20 §:n ja ulosottokaaren 1 luvun 32 §:n muuttamisesta (LA 20/2020 vp)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) asiantuntijaa lausumaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta (HE 109/2021 vp, jäljempänä esitys) sekä lakialoitteesta laeiksi luottotietolain 18 ja 20 §:n ja ulosottokaaren 1 luvun 32 §:n muuttamisesta (LA 20/2020 vp). Esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavaa.

Rikosrekisterilain 4 a §:n muuttaminen

Oikeusrekisterikeskus toimii rikosrekisterin rekisterinpitäjänä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n 3 momenttia siten, että oikeusministeriön sijaan Oikeusrekisterikeskus voi painavista syistä luovuttaa rikosrekisteristä viranomaiselle henkilön luotettavuuden selvittämistä ja arviointia varten muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa.

Rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamista koskeva esitys on kannatettava. Tietojen luovuttamisesta päättäminen kuuluu henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan rekisterinpitäjälle. Oikeusministeriön toimivalta päättää rikosrekisteritietojen luovuttamisesta on nähtävissä vanhentuneena. Kyseessä on periaatteellisesti suuri muutos Oikeusrekisterikeskuksen harkintavaltaan rikosrekisteritietojen luovuttamisessa, koska tiedonluovutus muutoin perustuu täsmälliseen sääntelyyn. Kyse olisi kuitenkin rikosrekisteritietojen luovuttamisesta harvinaisissa poikkeustapauksissa henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Tietojen luovuttamiskynnystä ehdotetaan lisäksi tarkennettavaksi esityksessä siten, että tietojen olisi oltava välttämättömiä henkilön luotettavuuden selvittämistä ja arviointia varten. Tarkennus on kannatettava, koska säännöksen tarkempi soveltamisala ei ilmene säännöksestä tai sen esitöistä.

Luottotietolain muuttaminen

Oikeusrekisterikeskus toimii konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin, velkajärjestelyrekisterin, liiketoimintakieltorekisterin sekä oikeushallinnon

valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjänä. Mainituista rekistereistä luovutetaan tietoja luottotietorekistereihin merkittäväksi. Tietojen luovutus tapahtuu teknisen integraation kautta luottotietorekistereitä pitäville luottotietoyhtiöille.

Esityksessä ehdotetaan luottotietorekisterin tietojen poistosäännöksiä muutettavaksi siten, että poistoaika sidotaan konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä säädettyyn poistoaikaan. Esityksessä ehdotetaan myös liiketoimintakieltoa koskevan yritysluottotiedon (28.1 § 8 kohta) poistosäännöstä muutettavaksi siten, että merkintä poistetaan rekisteristä, kun liiketoimintakielto päättyy. Esitykset ovat kannatettavia ja tietosuoja-asetuksen tietojen minimointiperiaatteen mukaisia.

Esitetyillä lakimuutoksilla ei tulisi tiettävästi olemaan vaikutusta Oikeusrekisterikeskuksesta luottotietorekisterin rekisterinpitäjille luovutettavien tietojen laajuuteen tai Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmiin.

Lakialoite (LA 20/2020 vp)

Lakialoitteessa esitetään muutoksia luottotietolakiin sekä ulosottokaareen. Kyseisillä muutoksilla ei tulisi tiettävästi olemaan vaikutusta Oikeusrekisterikeskuksen rekisterinpitoon.